

अभ्यासक्रमाचे उद्दीष्टे

पेपर क्र. 4 बौद्ध संस्कृती.

कोड - U - PSL 405

- 1) पालि साहित्यातील व्यक्ती, त्यांचे समाजात स्थान व दर्जा, शील उपासकांचे व भिक्षूंचे विनय इत्यादीची माहिती शिकवणे.
- 2) पालि साहित्यातील राजे - महाराजे, त्यांचे राज्य व प्रशासन कार्य, इत्यादीची माहिती शिकवणे.
- 3) पालि साहित्यातील दर्शनिय स्थळे, प्रतिके, विद्यापीठे इत्यादी माहिती शिकवणे.
- 4) पालि साहित्यातील विचार, सुविचार, निती, व तत्वज्ञान इत्यादीची माहिती शिकवणे.
- 5) प्राचीन भारतीय संस्कृतीचा, बौद्ध संस्कृतीचा अभ्यास करण्यास शिकवणे.

अभ्यासक्रमाची फलनिष्पत्ती

पेपर क्र. 4 बौद्ध संस्कृती.

कोड - U - PSL 405

- 1) पालि साहित्यातील व्यक्ती, त्यांचे समाजात स्थान व दर्जा, शील उपासकांचे व भिक्षूंचे विनय इत्यादीची माहिती शिकण्यास मिळते.
- 2) पालि साहित्यातील राजे - महाराजे, त्यांचे राज्य व प्रशासन कार्य, इत्यादीची माहिती शिकण्यास मिळते .
- 3) पालि साहित्यातील दर्शनिय स्थळे, प्रतिके, विद्यापीठे इत्यादी माहिती शिकण्यास मिळते.
- 4) पालि साहित्यातील विचार, सुविचार, निती, व तत्वज्ञान इत्यादीची माहिती शिकण्यास मिळते.
- 5) प्राचीन भारतीय संस्कृतीचा, बौद्ध संस्कृतीचा अभ्यास करता येतो.

Topicwise distribution of Syllabus

Sr. NO.	Code	Subject	Allotted periods		
U – PSL 405	BA B com Bsc 2	Pāli	56 periods		
Paper No. 04	Title of the paper बौद्ध संस्कृती सत्र – चौथे		L	P	T
Unit – 1 श्रमण-गृहस्थ	श्रमण संस्कृती- श्रामणेर, थेरो, महाथेरो, अर्हत. प्रव्रज्या, उपसंपदा. भिक्खु-भिक्खुनी विनय.		08	00	00
	गृहस्थी संस्कृती- संज्ञा, उपासक-उपासिका,				
	महाउपासक- महाउपासिका, उपासकसील.				
Unit – 2 बौद्ध राजे	1) राजा शुद्धोधन, 2) राजा बिंबिसार, 3) राजा प्रसेनजीत		08	00	04
	4) राजा अजातशत्रु, 5) सम्राट अशोक, 6) राजा मिलिन्द				
	7) राजा कनिष्क, 8) राजा हर्षवर्धन.				
Unit – 3 प्रतिके व दर्शनिय स्थळे	प्रतिके- चेतिय, थुप, विहार, लेणी.		12	00	04
	दर्शनिय स्थळे- लुम्बिनी, बुद्धगया, सारनाथ, कुसीनारा				
	विद्यापीठे- 1) नालंदा, 2) तक्षशिला, 3) वल्लभी, 4) विष्णुशिला, 5) ओदंतपुरी.				
Unit – 4 तत्त्वज्ञान	तत्त्वज्ञान- 1) तिसरण, 2) पंचसील, 3) चत्तारिअरियसच्चानि, 4) अरियो अट्टडिगकोमग्गो, 5) कम्मविपाको,		10	00	00
	6) तिलक्खण 7) पुनब्भव, 8) पारमिता, 9) निब्बाण.				
	अभ्यास सहल		08 दिवस		

B. A., B. COM., B. SC., II Year

पेपर क्र. 4 बौद्ध संस्कृती. कोड - U - PSL 405

अॅकटीव्हीटी बेस

सत्र - चौथे

गुण 30

- 1) प्राचीन बौद्ध स्थळे.
- 2) बौद्ध स्तूप व त्याचा इतिहास.
- 3) मी पाहिलेली अजिंठा लेणी.
- 4) भारतातील लेणी व तिचा इतिहास.
- 5) माझी अभ्यास सहल.
- 6) मी पाहिलेली वरूळ लेणी
- 7) मी पाहिलेली कार्ले-भाजे लेणी
- 8) मी पाहिलेली औरंगाबाद जिल्ह्यातील लेणी
- 9) मी पाहिलेली जुन्नर लेणी
- 10) मी पाहिलेली कान्हेरी लेणी
- 11) चार दर्शनिय स्थळे.
- 12) महाराष्ट्रातील शिल्प वैभव.
- 13) प्राचीन बौद्ध विद्यापीठे
- 14) बौद्ध राजांची प्रशासकिय व्यवस्था.
- 15) सम्रट अशोक, व्यक्ती आणि कार्य.
- 16) राजा प्रसेनजित व्यक्ती आणि कार्य.
- 17) राजा हर्षवर्धन व्यक्ती आणि कार्य.
- 18) राजा कनिष्क व्यक्ती आणि कार्य.
- 19) राजा शुद्धोधन व्यक्ती आणि कार्य.
- 20) राजा अजातशत्रु व्यक्ती आणि कार्य.
- 21) राजा बिंबिसार व्यक्ती आणि कार्य.
- 22) राजा मिलिन्द. व्यक्ती आणि कार्य.
- 23) प्राचीन बौद्ध शिक्षण पद्धती.
- 24) जातक कथेतील जनजीवण.
- 25) दुःख, अनित्य अनात्म.
- 26) पालि साहित्यातील तत्त्वज्ञान.
- 27) भिक्षूणी व त्यांची आचार संहिता.
- 28) भिक्षू व त्यांची आचार संहिता.
- 29) पालि साहित्यातील तत्त्वज्ञान.
- 30) श्रावस्ती येथे बुद्धाने दिलेला उपदेश.
- 31) शिलालेखाच अभ्यास.
- 32) बौद्ध राजांची नाणी.

संदर्भ ग्रंथ

- 1) बौद्ध संस्कृती, प्रा. डॉ. एस. एम. सोनोने व कु. स्नेहा सोनोने, तथागत प्रकाशन, लातूर.
- 2) बौद्ध तत्त्वज्ञानाची आवश्यकता आणि वास्तवता, प्रा. डॉ. एस. एम. सोनोने व कु. स्नेहा सोनोने, तथागत प्रकाशन, लातूर.
- 3) बौद्ध राजे, प्रा. डॉ. एस. एम. सोनोने व कु. स्नेहा सोनोने, तथागत प्रकाशन, लातूर.
- 4) प्राचीन बौद्ध विद्यापीठे, प्रा. डॉ. एस. एम. सोनोने व कु. स्नेहा सोनोने, तथागत प्रकाशन, लातूर.